

OSLOBODENJE

INTERNET IZDANJE

IMPRESUM

MARKETING

PRESS KIT

ISTORIJA LISTA

OBAVIJESTI

SOS-KINDERDORF
International

Prva ▶ KOMENTARI ▶ ČISTINA

ČISTINA

Piše: Zija DIZDAREVIĆ

15/11/05

Đavo u misli

Naslov "Đavo iz detalja" učinio se zgodnim Ivanu Lovrenoviću ("Dani", 11.11.) za odgovor na moju kolumnu ("Kapilari u Bošnjaka" - 1.11.). Nije korektno spram čitatelja voditi polemiku putem dvoje novine. Molim da se uvaži moje novo javljanje na istu temu, zbog njenog značaja i relevantnosti Lovrenovića i njegove riječi za našu zbilju.

Lovrenović insinuiira da sam ga u "ideološki zagriženom diskursu" "raskrinkavanja neprijatelja", optužio i osudio "osudom od koje u nas teže nema: neprijatelj naroda!". Podsjećam, Lovrenović tvrdi da je bošnjačka politika svodiva na liniju SDA, da hoće državu s bošnjačkim narodom kao "temeljnim" i državotvornim, da je politički mentalitet "većinske nacije" kapilarno prožet težnjom za unitarizacijom i centralizacijom, o čemu "ništa bolje ne svjedoči nego spontana odbojnost spram etnokulturnih različitosti, te "iščuđavanje pomiješano s prijezirom u konkretnom susretu s različitostima (osobito izraženo u pitanju jezika)".

Ukazao sam da Lovrenović ni za jednu od tvrdnji nije ponudio nijedan argument; da je nemoguće da Bošnjaci uspostave hegemoniju i kad bi htjeli; da ih je nekorektno prozivati kao glavnu prijetnju održivosti bh. države. Naime, u svojoj konstrukciji političkog stanja, Lovrenović navodi kao jedan od mogućih raspleta raspad Bosne i Hercegovine zbog unitarizma "većinske nacije". Zaključio sam da "tekstom dominira zađučujuća paranoičnost, do teškog političkog i mentalnog sumnjičenja cijelog naroda". Lovrenović će na to da je "zgranutost kakvu pokazuje Dizdarević tipična upravo za onaj sklop o kojem sam pisao kao o "političkom mentalitetu većinske nacije". Moja izmišljena zgranutost je, eto, krunski dokaz o prijetjećem "političkom mentalitetu većinske nacije" i mene unutar nje!? Logično, nema šta.

Lovrenović koristi i ofucano: "braniti se od optužbe, bilo bi besmislenije od nje same". Đavo mu, ipak, ne da mira, pa će sam dokazati smislenost "optužbe": "Da se u etnički pluralnim državama s podijeljenim društvom većinski nacionalizam do neprepoznatljivosti miješa s patriotizmom i državotvornošću, te tendencijski mimikrira kao zahtjev za "građanskim uređenjem", a da manjinski nacionalizmi tendiraju k separatizmu i iredentizmu, to je već opće mjesto svakog znanja povijesti i tipologiji takvih država; da se, pak, na primjeru današnje Bosne i Hercegovine sve to upravo laboratorijski jasno može očitavati, jasno je svakomu tko našu stvarnost nastoji promatrati ozbiljno i bez ideološkog apriorizma".

Lovrenović se ne osjeća obaveznim spram "ozbiljnog promatranja", ne nudi "laboratorijske" nalaze, već demonstrira bezobziran ideološki apriorizam. Da li su baš Bošnjaci automatski i besprizivno opasni po druge samo zato jer su "većinska nacija"? Gdje su to Bošnjaci "većinska nacija" - u Republici Srpskoj, zapadnoj Hercegovini...? Zašto bi "većinska nacija" bila procentualno i efektivno više nacionalistički opasna negoli "manjinske"? Da li to sugerirše da je i rat bio primarno grijeh "većinske nacije"? Zar nije "većinska nacija" bila na dvostranom udaru ne bi li i genocidno bila svedena na manjinsku? Šta znači, inače, "većinska nacija" u geopolitičkom kolopletu SCG-BiH-Hrvatska?

Nemoćan spram svojih dubioznih tvrdnji, Lovrenović nagvažda kako sam se

Aktuelno

Charles English: Ostavite po strani lične i stranačke interese

Pretraga

Prijava

Korisničko ime:

Šifra:

Zaboravili ste šifru?

razbjesnio, da bijes nije dobar saveznik razumu, a mrak na očima ometa ispravno čitanje, da sam ideološki potpuno zagubljen u vremenu. Tu je i bezobrazluk da sam ja a ne on, skandalozno poistovjetio pojam "političkog mentaliteta većinske nacije" s cijelim narodom. Pa, kaže da me je najviše razbjesnila njegova "opaska o tome da se težnja k unitarizaciji vidi, između ostaloga, u "spontanoj odbojnosti spram etnokulturnih različitosti", te iščudavanje pomiješano s prijezirom u konkretnom susretu s takvim različitostima (osobito u pitanjima jezika)". No, mene zanima samo to što se Lovrenović ne osjeća odgovornim da argumentuje, uz ostalo, tvrdnju o "spontanoj odbojnosti" i "prijeziru" "većinske nacije" spram drugih. Manje je bitno, ali je znakovito, to što mi Lovrenović, u svom (na)opakom tumačenju teme, čak podmeće termin "jezičko ustaštvo"! talju, u misli je.

[Prethodni
članak](#)

[Idući
članak](#)

[Natrag](#)

OSLOBODENJE

▶ INTERNET IZDANJE

IMPRESUM

MARKETING

PRESS KIT

ISTORIJA LISTA

OBAVIJESTI

SOS-KINDERDORF
International

Prva ▶ KOMENTARI ▶ ČISTINA

ČISTINA

Piše: Zija DIZDAREVIĆ

24/01/06

Opasna ljudska prava

Amerikanci insistiraju na nastavku stranačkih pregovora o ustavnim promjenama. SNSD i PDP smatraju to nemogućim dok se ne okončaju izbori. U međuvremenu pravni stručnjaci oblikuju u amandmane dogovoreno o ljudskim pravima i Vijeću ministara BiH.

Lideri osam stranaka su se začuđujuće lako dogovorili o dokumentu koji bi trebalo da omogući ustavnu razradu ostvarivanja i zaštite ljudskih prava. Začuđujuće stoga jer bi dosljedna primjena zaklinjanja u čovjekova prava i slobode dovela u pitanje sam koncept Ustava BiH, osnovan na primatu nacionalnih kolektiviteta čime je ugušena pozicija građanina, koji je u savremenim državama subjekt suvereniteta. Sve međunarodne konvencije o ljudskim pravima su i sad sastavni dio Ustava BiH koji, bez obzira na to, reducira aktivno i pasivno pravo glasa po etničko-entitetskom kriteriju i potpuno diskriminira manjine.

SDA je postala gorljiv zagovornik građanske države, što izaziva podozrenje, uz optužbu da ta stranka (i svi Bošnjaci s njom !?) hoće unitarnu, centralistički uređenu državu osnovanu na majorizaciji najbrojnijeg naroda i hegemonističkom nasilju nad druga dva naroda. Galami iz RS o ovoj (neostvarivoj) opasnosti pridružili su se i Dani u napisima Ivana Lovrenovića, a u posljednjem broju i uvodnikom Senada Pećanina, koji nudi intrigantnu tvrdnju: "Potpuno isti učinak ostvaruju i nacionalisti koji se zalažu za apsolutnu dominaciju kolektivnih, etničkih prava i njihovi "rivali", koji su za apsolutnu dominaciju individualnih ljudskih prava. Rezultat njihovog zalaganja je jasno vidljiv - betoniranje postojeće strukture Bosne i Hercegovine". Pećanin će još napisati: "Po čemu se razlikuje bošnjački od srpskog i hrvatskog nacionalizma? Prije svega po tome što je jedino on u stanju dokusuriti Bosnu..."

U pristupu temi Pećanin previđa osnovno, a to je da puna primjena ljudskih prava isključuje mogućnost bilo kakve diskriminacije i zahtijeva zaštitu manjinskih grupacija bilo koje vrste od bilo kakvog hegemonizma. Prema tome, besmisleno je u isti koš trpati nacionaliste i one što se zalažu da ljudska prava budu osnovni ideološki temelj uspostavljanja čovjeka kao središnjeg subjekta države i društva. A ustavnom, zakonskom i praktičnom zaštitom pojedinca štite se i sva njegova prava uključivši, dakako, i ona etnička, nacionalna, vjerska.

Problem je kod nas to što smo toliko politički oboljeli da se kod nas čovjek primarno posmatra kao pripadnik neke nacije ili vjere i time ga se politički i društveno (dis)kvalificira. Tako ga se reducira samo na nacionalno i vjersko biće (što čini i Ustav BiH) i njegov politički personalitet obezličuje svrstavanjem unutar etničko-religijskog kolektiviteta nad kojim vlast preuzimaju nacionalne stranke i vjerske vođe. Tada se nacionalna prava počinju tumačiti kao nacionalni interes, što je maglovit pojam zgodan za manipulaciju masama. Nacionalni interes potom prerasta u pokret za njegovu teritorijalizaciju, slijedi rat i masovno zlo.

Ta ustavna i politička manipulacija baca u drugi plan egzistencijalna prava i slobode (život, lični integritet, spolna i svaka druga jednakost, zaposlenje, obrazovanje, kultura, zdravlje, socijalna zaštita, životna sredina, sloboda kretanja...). A građanin, pojedinac je osnovni subjekt i kolektivnih prava i njihove

Aktuelno

Charles English: Ostavite po strani lične i stranačke interese

Pretraga

Prijava

Korisničko ime:

Šifra:

Zaboravili ste šifru?

(ne)zaštite. Narod je djelo čovjeka, a ne obrnuto.

Širenje straha od Bošnjaka samo zašto što su brojniji i manipulacija tvrdnjom o postojanju većinske, politički organizovane bošnjačke volje za hegemonizmom ili asimilacijom drugih u korist je betoniranja o kojem piše Pećanin. Oporio sam tvrdnje Lovrenovića da postoji neka zavjerenička "bošnjačka politika" i da je ona svodiva na SDA, kao i to da su Bošnjaci mahom za majorizaciju, pa od Dana smješten među nacionaliste.

Uvjeren sam da favorizovanje građanina kao primarnog ustavnog subjekta nije prijetnja nacionalnim pravima, naprotiv, ali jeste opasnost po vladajući nacionalistički ustroj države. Svaki nacionalizam jeste destruktivan po Bosnu i Hercegovinu, pa i bošnjački, koji, kao i svaki drugi, ima i hegemonističku dimenziju. Ustavno i stvarno se mora obezbijediti ravnopravnost svih bh. građana, naroda i manjina na cijeloj teritoriji države i u vlasti. Protiv sam politike teritorijalizacije nacionalnih interesa koja nam je donijela tronacionalnu majorizaciju i užas što traje već šesnaestu godinu.

[Prethodni
članak](#)

[Idući
članak](#)

[Natrag](#)

OSLOBODENJE

INTERNET IZDANJE

IMPRESUM

MARKETING

PRESS KIT

ISTORIJA LISTA

OBAVIJESTI

SOS-KINDERDORF
International

Prva ► KOMENTARI ► ČISTINA

ČISTINA

Piše: Zija DIZDAREVIĆ

17/01/06

Građanin i (li) nacija

Rajko Kuzmanović, predsjednik Akademije nauka i umjetnosti RS: "Trebalo imati na umu da u BiH postoje tri državotvorna naroda, od kojih nijedan ne može imati dominantnu ulogu na nivou države. Niko ne može imati pretežnu vlast niti se može kultura, tradicija, jezik, istorija pa i religija najbrojnijeg naroda, po sistemu majorizacije, nametati drugima. Na toj osnovi realna je federalna država sastavljena od tri federalne jedinice, entiteta, ili zadržavanje dejtonskog modela sa dva entiteta, s tim da bi trebalo ukinuti, a ostaviti određenu županiju u okviru Federacije kao izraz identiteta hrvatskog naroda (...) Bila bi to, dakle, etnograđanska država koja bi zadovoljila etničku pripadnost, ali i građansku u kojoj bi se ostvarivala ista prava i sloboda za sve."

Ivan Lovrenović: "Bošnjačka politika (...) želi unitarnu državu, s bošnjačkim narodom kao "temeljnim" i državotvornim (...) Da ta težnja (...) postoji i da je njome kapilarno prožet politički mentalitet "većinske nacije", ništa bolje ne svjedoči nego spontana odbojnost spram etnokulturnih različitosti (...) svako potiranje različitosti završava u unitarističkom nasilju."

Lovrenović tu "bošnjačku politiku" smatra osnovnom prijetnjom opstanku bh. države, ukazujući da se rješenje svodi "na neku od tzv. varijanti konsocijacijske demokratije (...) i zasniva na manje ili više bolnom kompromisu između univerzalnosti demokratskih načela i realnosti grupnih autonomija."

Šta spaja Lovrenovića i Kuzmanovića? Prvo, apriorističko sumnjičenje jedne nacije. Lovrenović izravno, Kuzmanović okolišno, prozivaju Bošnjake kao opasnost po druge nacije - i kao "većinski narod" i po liniji "etnokulturne različitosti". Drugo, traže teritorijalizaciju grupnih (etničkih) prava političkim prihvatanjem stanja uzrokovane agresijom i genocidom. Treće, zanemaruju građanina pojedinca, kao osnovnog subjekta demokratije i temeljnog nosioca državnog suvereniteta u svakom ustavu koji slijedi primat ljudskih prava i sloboda.

Zaobiđimo etnokulturne predrasude i tvrdnje bez argumenata o "većinskoj naciji". Ko je pravno primarniji pri uređenju ovovremene države - čovjek ili narod (nacija)? Koje je to pravo starije i koje se iz kojeg izvodi. Nije prvo nastao narod pa se rasuo na pojedince. Čovjek je trajniji od nacije, napravio ju je, može i bez nje, a nacije nema bez pojedinca.

Jedan čovjek, jedan glas je važan demokratski domet, kao i poštivanje stava većine. Nedopustivo je besprizivno se zalagati za uskraćivanje prava pripadniku "većinske nacije" (a time i svim drugim) na aktivno i pasivno pravo glasa (da bira i da bude biran) na cijelom prostoru svog suvereniteta oličenog u državi. Na izbore izlazi ili ne izlazi pojedinac. Birački spiskovi i glasački listići nemaju nacionalnu, vjersku, rasnu, spolnu ili bilo kakvu odrednicu koja nas razlikuje od drugog.

Neka od navedenih ili drugih odrednica može biti odlučujuća za glas pojedinca. Ali to je unutarnja volja, zaštićena intima. Međunarodne konvencije o čovjekovim slobodama i ljudskim pravima garantuju i štite nacionalna, vjerska, manjinska i

Aktuelno

Charles English: Ostavite po strani lične i stranačke interese

Pretraga

Prijava

Korisničko ime:

Šifra:

Zaboravili ste šifru?

svaka druga prava, što traži ustavno i praktično onemogućavanje bilo kakve diskriminacije.

Etnički akademik Kuzmanović temi Ustav BiH prilazi s pozicije neupitnosti RS (koja traje na pogromu i progonu "drugačijih"). Ustavno drugačija BiH dovodi u pitanje i njegov dio ratnog plijena. Kuzmanović morbidno-cinično strahuje od najbrojnijeg naroda. Ko je to najbrojniji na pola BiH? O čijoj, nad kim i kakvoj je majorizaciji riječ u RS? Kuzmanović velikodušno nudi Hrvatima županiju unutar FBiH kao izraz identiteta hrvatskog naroda, ali ne nudi ni komadić RS. Lovrenović ne konkretizuje svoje viđenje uređenja BiH.

Traži institucionalno obezbijeđenu ravnopravnost naroda (učesće u vlasti), što je čisto. Traži i teritorijalnu etničku autonomiju. Ako je ravnopravan i zaštićen pojedinac, biće zaštićeno i nacionalno i vjersko i svako drugo njegovo osjećanje i pravo. Teritorijalizacija nacionalnog interesa u BiH, i po najsvježijem krvavom iskustvu, znači likvidaciju, protjerivanje i(li) podjarmljivanje nacionalno drugačijih grupacija. Etnopolitičke autonomije eliminišu suvereno i historijski osnovano pravo svih građana na cijelu bh. državu i ravnopravnost pojedinca na cijelom tom prostoru. Time se institucionalizuje (tro)nacionalna majorizacija, primjer - RS.

Da li može doći do ustavne hegemonije Bošnjaka nad drugima u BiH? I da postoji jedinstvena "bošnjačka politika" takve naravi (a ne postoji), ne može to ostvariti - ni silom, ni parlamentarnom procedurom, a nema ni volje međunarodnih autoriteta za takvo što.

**Prethodni
članak**

**Idući
članak**

Natrag

OSLOBODENJE

INTERNET IZDANJE

IMPRESUM

MARKETING

PRESS KIT

ISTORIJA LISTA

OBAVIJESTI

SOS-KINDERDORF
International

Prva ► KOMENTARI ► ČISTINA

ČISTINA

Piše: Zija DIZDAREVIĆ

10/10/06

Pravo na sebe

Činjenica da je za člana Predsjedništva BiH neposredno izabran Željko Komšić, kao prvi koji dolazi iz građanske stranke, izazvala je niz nezdravih javnih reakcija. Ni u čiju se izbornu kutiju tako zlurado ne zaviruje kao u Komšićevu, niko od izabranih se nije našao pred takvim nacionalističkim bijesom (ne samo hrvatskim), nikome se tako bestidno ne ulazi u privatnost i osporava prava na samosvojnost. Komšiću se niječe hrvatski identitet, sumnjiči ga se za nacionalnu izdaju, hoće ga se diskreditovati i kao političkog subjekta i kao ličnost. Za zlo mu se uzima i što nije katolik i što je nosilac "Zlatnog ljiljana".

Vivisekcijom Komšića bavi se i Ivan Lovrenović ("Dani", "Feral tribune"), čije je mišljenje sa zadovoljstvom prenio "Dnevni avaz":

"Najveći problem zapravo imaju sam Komšić i njegov predsjednik Lagumdžija, što se moglo vidjeti već u prvim Komšićevim javnim istupima. Svoj posao u Predsjedništvu on vidi kao "predstavljanje svih građana Bosne Hercegovine". To je vrlo pohvalno, vjerovatno i iskreno, ali je u svojevrstnoj opreci s funkcijom za koju se kandidirao i na koju je izabran. Ona mu, naime, baš nalaže da predstavlja narod, hrvatski (...) da se sa stvarnim hrvatskim problemima, napokon otvoreno i ozbiljno stavljenim na dnevni red, prvi put uhvati političar bez nacionalističkih oraha u džepu (...) No poznavajući taj politički sklop, koji karakterizira prijezirna ignorancija spram nacionalnih datosti (...) bojat se da je teško očekivati ovakvu vrstu političke anabaze novog člana Predsjedništva."

Lovrenović smatra da Komšiću položaj nalaže da se stvarni hrvatski problemi otvoreno i ozbiljno stave na dnevni red Predsjedništva BiH. Riječ je o nepoznavanju ustavnih ovlasti kolektivnog šefa države koji je primarno nadležan i odgovoran za međunarodnu politiku zemlje. Srodna toj odgovornosti je funkcija Predsjedništva kao civilnog komandanta oružanih snaga. Kad je riječ o unutarpolitičkim pitanjima, uloga Predsjedništva se svodi na imenovanje predsjedavajućeg Vijeća ministara BiH i ministara iz svog djelokruga.

Komšić, dakle, ne može udovoljiti traženju da se na dnevni red Predsjedništva BiH stave hrvatski nacionalni problemi, pa time ih ne može ni ignorisati s prijezirom, kako apriorno tvrdi Lovrenović.

Tu se radi i o Lovrenovićevoj ideološkoj predrasudi i političkoj averziji prema Komšiću i njegovoj stranci. Lovrenovića, kao gurua konsocijalne ideje u BiH, užasava Komšićeva izjava da će raditi u korist svih bh. građana. To sugeriše da je Komšiću zadaća raditi samo u korist Hrvata, a koje se nikako ne smije gledati kao građane i pojedince.

Krajnju sumnju prema Komšiću Lovrenović iskazuje i ovako: "Recimo, Komšić je, odgovarajući na pitanje o jeziku, na samom startu svoje nove karijere manifestirao tragično, tipično sarajevsku neupućenost i nerazumijevanje starih, u Bosni i Hercegovini kulturalno izuzetno važnih razlikovanja reprezentacijsko-simbolne od komunikacijske funkcije jezika, svodeći cijeli problem na - svoj privatni odnos prema jeziku!".

Aktuelno

Charles English: Ostavite po strani lične i stranačke interese

Pretraga

Prijava

Korisničko ime:

Šifra:

Zaboravili ste šifru?

U Ustavu i Izbornom zakonu BiH, naravno, nema kriterija koji određuju kako se prepoznaje koja nacionalnost, pa time ni provjere nacionalnosti kandidata za Predsjedništvo BiH. Teoretski, svako može da se kandiduje za svako od tri mjesta u Predsjedništvu, bez obzira kakvim ga drugi doživljavali. Sve ostalo je do glasača. No, samozvani tumači i čuvari, u ovom slučaju, hrvatstva bi da određuju stepen podobnosti već izabranog člana državnog predsjedništva. Tako i Lovrenović, uz ideološko-političko osporavanje Komšića, zadire i u njegovu osobnost, najdublju intimu i pravo da govori kako je naučio u roditeljskom domu.

Navodeći razliku "reprezentacijsko-simbolne od komunikacijske funkcije jezika" Lovrenović posredno ukazuje na navodnu jezičko-nacionalnu nereprezentativnost hrvatskog člana Predsjedništva u BiH. Lovrenović smatra da će, kako piše, Komšićev ideološki vakuum "zastupanja svih građana Bosne i Hercegovine" - "ići na ruku Silajdžićevoj pseudograđanskoj koncepciji" i probuditi hrvatski separatizam. Ovo je nastavak Lovrenovićevog insistiranja na opasnosti od građanskog koncepta države koji bi, navodno, doveo do bošnjačkog hegemonizma, a što je, jednostavno, neizvodivo. Lovrenović se zalaže za konsocijalno uređenje BiH, što znači dogovor o novom ustavu (u ime) nacionalno-vjerskih kolektiviteta i njihovo teritorijalno razvrstavanje. To je suprotno stavu Evropske unije, koja je za BiH uređenu na suverenitetu države i građana (pojedinaца), a ne etno-religijskih grupacija.

I Lovrenovićeva reakcija na izbor Komšića je među primjerima nasilja kolektivističke logike nad pojedincem. Sva priča svodi se na osporavanje prava čovjeku na sebe.

**Prethodni
članak**

**Idući
članak**

Natrag